

ამბავი და, სხვათა შორის, მიახლო შემდეგი:

„როდის გარდიცვალა—არ ახსოვს; ამისი შეტყობა აღვილიაო ბანჯის (მლიწავეტპოლის) ეკლესიაში ქვაზედ, სადაც დამარხულია, იქ შეიძლება ამოიკითხონო, დაწერილებით სწერია—თუ როდის დაიბადა ან როდის გარდიცვალა.“

„იმისი ბევრი ხელთ ნაწერები, წიგნები, ბარათები და ლექსები გვერდობა, მაგრამ ყველა თავადმა ლევან მელიქიშვილმა წაიღო, დაგვიბრდა დავაბეჭდინებო და დაგიბრუნებო; მაგრამ ჯერ კიდევ დაუბეჭდავი არისო. თუ გინდათ, თ. ლ. მელიქიშვილს მოსთხოვეთო. არა მგონია დასაბეჭდათ დაუჭიროს ვისმეო. ბარდა ამისა თ. ბრიგოლ მრბელიანს და კენინა მკატირინე მინგრელსკისაც ბევრი ლექსები და ხელთ ნაწერები აქვთ ნიკოლოზისაო.“

„ჩემს დას კენინა მენზიროვისა აქვსო კიდევ რამოდენიმე ჩვენი ძმის ხელთ-ნაწერები; მაგრამ დაკარგვისა ეშინია, რადგან ერთად-ერთი დაგერო-ტიპის პატრეთი ნიკოლოზისაო და ვიკარგვსო, ამისათვის ვეღარავის მიეცემთ ჩვენი ძმის ხელთ-ნაწერებსაო; მაგრამ გადავაწერინებ ვისმეო და გამოგიგზავნიო.“

„თუ გარდამოცემს ან მე მომცეს ნება გადმოწერისა, იმ ხელთ-ნაწერების პირს მაშინვე გაახლებთ.“

***

ჩვენ შევიტყუეთ, რომ, იმ პოლემიკის გამო, რომელიც გაზეთს „მავკაზში“ ატყდა ამ დღეებში ოფილისის ძლასიკურ შიმნაზიის დირექტორს ბ. მარკოვსა და ამავე გიმნაზიის მასწავლებელს ბ-ნს მლ. მიქელაძეს შორის, ეს უკანასკნელი დაუთხოვნიათ ხსენებულ გიმნაზიის მასწავლებლობი-დამ...
მს ერთობ საინტერესო საქმეა, ამ პოლემიკაში ერთობ ცხადად იხატება

თონ ლორდის ცოლთან სიყვარულის გამოცხადება ფიქრათაც არ მოსე-ლია.

შველა ამ ძლიერ შთაბეჭდილებამ და მღელვარებამ, დოქტორის ანგარიშით, ღრმად უნდა იმოქმედოს ბარ-ლეიგზე და მოარჩინოს ის.

ამ ოთხს შემთხვევაში გამოიხატე-ბა მთელი პიესის შინაარსი და აზრი ავტორისა, რომელსაც ამ ნაირად, უმთავრესი ყურადღება ლორდ ბარ-ლეიგზედა აქვს მიქცეული.

ჩვენ ვთქვით, ამ დრამის წარმოდ-გენით ტრუპამ დაამტკიცაო, რომ ცდილობს გულ-მოდგინეთ შეუდგეს თავის საქმეს. ლავიწყით მეორე ხა-რისხის როლებიდან, რომლებიც გარს ახვევიან ბარლეიგის როლსა.

უმთავრესი როლი არის ექიმის ბარისონისა (მ. აბაშიძე), რომელიც ყველგან მოქმედებს, ყველას არიგებს და ყველა იმას ეკითხება—თუ რო-გორ მოვიქცეთო; თვით დის-წული ლედი ნელიც იმას სთხოვს რჩევას თავის გათხოვების თაობაზედ.

ჩვენი გიმნაზიის წესები და, თუ გა-რემოვებამ ნება მოგვცა, ამ მოკლე ხანში გავაცნობთ ჩვენს მკითხველებს ამ პოლემიკის გარემოებასა...

***

ძალაქში გავრცელებულია ხმა და ეხლა რუსულს გაზეთს წესიერებასა და ვკითხვლობთ: „—სარწმუნო წყა-როებიდან ეტყობილობთ, რომ ძაე-კასიის სამხედრო ოლქის ჯარების კომანდირად დანიშნული იქნება ლე-ნერალი ბურკო.“

***

ბუშინ წინ, 12 დეკემბერს თვეს, ნაშუადღევს სამს საათზედ, ქალაქის ფორტიდან გაუტანიათ 6,000 მან. ზამოძიება არის ამ საქმეზე დანიშნუ-ლი, მაგრამ ჯერ-ჯერობილ უნაყო-ფოდ. ბუშინ და დღეს დესიატნიკები არიან დაყენებული კარებზედ და ფორ-ტაში მოსამსახურეთაგანს არავის არ უშვებენ გაუჩხრეკელად.

„დროშის“ კორექტორი.

ზემო-ძართლი, 10 დეკემბრისთვის. დიდად სასიამოვნოდ დაგერჩა ბატ. ტატალას კორრესპონდენციის წაკითხ-ვა „დროშის“ № 211 ზემო-ძალაში სკოლის გახსნის თაობაზედ. ამას თქმა აღარ უნდა—თუ რა სასურვე-ლია, რომ ყველა სოფლები სკოლე-ბით იყოს შემკული.

სკოლის გახსნის დროს სადილო-ბისას, სადღეგრძელოში თავს-ლაფი დაუსწამთ სურამისა, ქვიშხეთისა და ხცისის სოფლებისათვის, რომ სკო-ლები არა აქვთ ჯერ იმათაო. ბ. ლე-კანოზოვი დაპირებია მალე სურამს და სუშათოვი — ქვიშხეთში სკო-ლების გახსნას. იქნება თქვენ გგო-ნიად, მართლა ფიქრად არვის მოსე-ლოდეს აქამდისინ ს. ქვიშხეთში სკო-ლის დაარსება? უნდა მოგახსენოდ, როგორც ბეჯითად გამიგონია, რომ ჯერ არც ერთს ზემო და ქვემო

რასაკვირველია, სამწუხაროა, რომ ქართული ტრუპა ისე პატარაა, რომ ყოველ სხვა-და-სხვა ხასიათის როლე-ბისათვის (ამბლოა) განსაკუთრებული აქტიორი არა ჰყავს; მაგრამ ამ გვარ-სავე მდგომარეობაში არიან ხშირად უფრო მდიდარი ტრუპებიც, მაგალი-თად რუსისა პეტერბურგში; იმ საბ-რალო რუსის ტრუპაზე, რომელიც დღეს ოფილისშია, ლაპარაკიც კი არა ღირს.

თუმცა ბარისონის როლი აბა-შიძეზედ არ იყო გამოჭრილი, მაგრამ იმას ამ დრამაში სრულებით ვადე-ვილური მიხერა-მოხერა არ ეტყო-ბოდა და ღირსეულად ეჭირა თავი. მისაც სცენის საქმე ესმის, იმან უნდა იცოდეს—თუ რა ძნელია ეს და რამ-დენი მეცადინეობა ეჭირება აქტიორს სხვისი როლის შესრულებისათვის. ამი-ტომაც ბ-ნი აბაშიძე სწორედ მად-ლობა ღირსია ამ როლის კეთილ-სინიღისიანად ასრულებისათვის.

როლი ლედი ანასის, რომელიც მუდამ მწუხარია, რომელსაც მუდამ

ძართლის სოფელში არა ყოფილა გამართული სკოლები, როდესაც ს. ქვიშხეთის მცოვრებმა ბ. დიმიტრი ქიფიანმა თავისი საკუთარი მამული-დამ აჩუქა სოფელს სკოლისათვის ადგილი და ათი თუმანი ფული მისცა სკოლის გასამართავად; სკოლისა-თვის სახლის ასაშენებლად თავისი მამულიდამ, ტყისა და ქვის მიცემა აღუთქვაო. ამას გარდა დაპირდა თურმე კიდევ რამოდენისამე წლის განმავლობაში შემოს მუქთად ძლე-ვას და სკოლისათვის სხვა საჭირო მასალას. ამავე სკოლის სასარგებლოდ არის გაცემული დღესაც ოცდა ათს თუმანდინ, სხვა და სხვა დროს შეკრებილი ქართული წარმოდგენე-ბით, რომელიც ზოგი ქვიშხეთში იყო და ზოგი ქ. ოფილისშიო.

დროებით ორ-ორი სამ-სამი წელი-წადს, ზაფხულობით იმისავე სახლში სკოლა იყო ხოლმე გამართული, სადაც 20—30 ყმაწვილი სწავლობ-და. ახლაც იმ სკოლის მოწაფეებისა-გან გვესმის ხოლმე—თუ რა სიამოვ-ნებით იგონებდნენ იმ დროს.

ახლა იკითხავთ, თუ კი ადგილიცა აქვს სოფელსაო, სკოლის ასაშენებ-ლად მუქთი მასალა, ფული ორმოც თუმანზე მეტო, მაშ რა მიზეზია, რომ სამუდამო სკოლა ჯერ არ გა-მართულა? ღიან, ეს არის უბედურო-ბა, ჩვენც ამას ვკითხვლობთ, თვი-თან ადგილისა და ფულის მიმცემი ბ. დიმიტრი ქიფიანიც კვირობს თუ-რმე ამასა.

ბარდა ამისა, დიმიტრი ქიფიანის თაოსნობით, ოც და ათი თუმანი შეიკრიბა სოფლიდან ბანკის გასამარ-თავად, თვითონაც აღუთქვას მომა-ტება რამდენიმე თუმნის—ამის გასა-მართავად. მაგრამ რატომ არ იმარ-თება სოფელში ან სკოლა და ან ბანკი? რატომ, ეს არის გამოცანა!

აი, ბატონებო, ჯერ ასე გახ-ლავსთ ქვიშხეთის სკოლისა და ბან-

კსურს თავის ქმრის საშინელი ავათ-მყოფობა ქვეყანას დაუმალოს, ეჭვქ-ტიური როლი არ არის, რომელშიაც შეიძლება დღეს თავის ხელოვნების გა-მოჩენა. მაგრამ კ-ნა პელოვისამ მაინც მართებულად შესარულა ეს როლი, თუმცა სასურველი იყო, რომ იმას ცოტათი მოეხეტებოდა მღელვარე-ბა გამოჩინა, მაგალითად მაშინ, როდესაც ქმარი ელაპარაკება იმას, თავის დის-წულად მიჩნია და ეუბნე-ბა, რომ მოლაღატე ცოლის სახე მუდამ თვალ-წინ ებლანდება.

ღებუტანტის (პირველად, გამო-საცდელად სცენაზე გამოსულის) აღუქავე-მესხიევის შესახებ ჩვენ ჯერ გარდაწყვეტილ აზრს ვერ წარ-მოვთქვამთ. ჩვენ ვავიგონეთ, რომ იმ დღეს ის შეუძლოთ იყოვო, და ამით აიხსნება, რომ ბ. მესხიევი ზო-გიერთ სიტყვებსა და ფრაზებს არ ასრულებდა და საზოგადოთ როგორ-ღაც უმართებულად ეჭირა თავი სცე-ნაზე. მს მით უფრო გასაკვირველია, რომ მეოთხე მოქმედებაში თამაშო-

კის საქმე, და შემდეგში რა იქნება, ღმერთმა უწყის! სამღვთო წერილში ნათქვამია: „წინანი უკანაო და უკა-ნანი წინაო“. შესაძლებელია ქვიშ-ხეთის სკოლისა და ბანკის საქმეც ასე უკანა ჩივბოდეს, სხვა და სხვა მიზე-ზებისა გამო.

ფ—ტ...

უცხოეთი

ინგლისი. ძალაქ ლიდში ბლადს-ტონს წარმოუთქვამს სიტყვა, რომლი-დამაც მოგვყავს, რამოდენიმე საუყ-რადღებო ალაგი. ირლანდიის შესახებ უთქვამს, რომ ძალდატანებითი წესე-ბით არასოდეს არ ვხელმძღვანელობ-დით ჩვენაო. სამწუხაროდ, საქიროე-ბამ დაგვარღვევია ჩვენ ეს ალტქმა ირლანდიის შესახებო.

ბერლინის პირობაში (ДОГОВОРЪ) იყო აღმოსავლეთის ხალხთათვის ბეე-რი სათანაგრიძობო მუხლები. ჩერ-ნოგორიის მხნე ხალხთაც უქადიდაო ეს პირობა ტერიტორიის გადიდე-ბას.

ჩვენ დანარჩენ მეროპის დახმარე-ბითაც მოვისურვეთო და მხნე ვრმა, 400 წელის ბრძოლის შემდეგ, მიაღ-წია თავის საწადილს. არა თუ ჩერ-ნოგორიას, საბერძნეთსაც აუსრულდა თავისი გულითადი წადილი და შე-მოიერთა სისხლით და სარწმუნოებით მისი ძმები (ძიირი და ოსეალია), რომელნიც რამდენიმე საუკუნო იღწეო-დნო სხვის მტარვლობის ქვეშ. ხონტქარს, რომელიც თავის მხრით, სრულის სიმართლით, ხელს უწყობდა ამ საქმის სისხლ დაუღვრელად შე-სრულებას, კარგად ესმოდა ვისთანაც ეჭირა საქმე და იმიტომაც იქცეოდა ესეო.

მამაცი ავგანიელები, თუ ჩვენ ძმუ-რად მოგვპყრობით მათ, დიდს დახმა-რებას გაგვიწვევენ და შეაჩერებენ რუსებს თუ ისინი მოინდომებენ ჩვე-ნი მიწების დაფლობასაო.

ბის დროს ეტყობოდა, რომ ის გა-მოცდილი აქტიორია.

ანდრონიკოვისა (დის-წული ნელ-ლი) სრულებით თავის როლში არ იყო; განსაკუთრებით ეს ცხადათ და-სანახავი იყო, როდესაც ის და ლედ-დი ანნა ერთად თამაშობდნენ. ანდ-რონიკოვისას მალალი ხმა აქვს; ზოგი-ერთ როლებში ეს ხმა, შემუშავებუ-ბული რო იყოს, გამოსადევი იქნე-ბოდა; მაგრამ ახალ-გაზდა უმანკო ქალების როლებში კი არა, სადაც ხმის დაკვანწა არის საჭირო. ანდრო-ნიკოვისას კი კონტრალტო აქვს, ძრიელ დრამატიულ როლებში გა-მოსადევი. ამ გვარს როლში რო გამოუშვეს ანდრონიკოვისა—ამაში ანტრეპრიონერები არიან დასაყვედრე-ბელნი.

გერჩება ახლა განვიხილოთ უმთაე-რესი როლი—ლორდ ბარლეიგისა, რომელსაც თამაშობდა ბ. ა. მესხი.

ამისთანა მძიმე როლის შესრულე-ბაში წერილობსაც კი აქვთ მნიშვნე-ლობა. განვიხილოთ ტანისამოსი,

ამ ქამად მთელი ყურადღება მგვიბ-
ტუნდ არის მიქცეული. აქ კი ჩვენ
შეგვარით პირობა საფრანგეთთან ერ-
თად მოქმედებისა ამ მხრის ინტერე-
სების დასაცველად. შოველი ერი თა-
ვის ქვეყანაში თვითონ უნდა იყვეს
ბატონად—ჩვენი ვარევა ამ საქმეში
მხოლოდ შეუძღვამლობააო.

ქორრესპონდენტი „ღროების“ 205
ნომერში მოხსენებულის ერთის სტა-
ტიისა, წინეთ ყოფილი X X და აწ
შეცვლილი № №-ა ჩემდა პასუხად
იწყებს თვის სტატიას მშენებლის
სიტყვებით: „პრა რაი არს დაფარული,
რომელი არა გამოცხადდესო“ და ამ
სიტყვებსაც საუბროდ ამტკიცებს
მით, რომ თვისნი პირადნი თვისებანი
მოუწერია ჩემთვის და ამის გამო
უნებლიეთ მომავლად ხმარებული
ანღაზა: „ჩემი შენ გითხარი, გული
მოგიკალიო“; მაგრამ ვერა, ჩემო
ქორმეტყველო ვითომც ზოგოლო,
მე არ განლაგარ იმ სუსტ გულო-
ვანთაგანი, რომელთაც აუხდინე ეს
სიტყვები! ბარდა ამისა, ბ. კორრეს-
პონდენტს თუ კი წმინდათ სწამს
მოყვანილნი სიტყვანი, მათის მიქმე-
ლის სხვა სიტყვათაცა უნდა მტკიცედ
იკვავდეს... და არ იმალებოდეს ფარ-
ლის შიგნით, მაგრამ ჩემი თვალი ხე-
დავს მას იქაცა... ამასაც მოგახსენებ,
რომ თქვენი სტატია ჩემს წერილს
პასუხად სრულიად არ მოუდის.

ქორრესპონდენტი მიწუნებს ლო-
ლიკას მით, რომ მე ვსწუნობ მისს
სტატიას, ვარევე სხვისა, თავის გა-
მოუჩინლობისათვისაც. რაღა მიუც-
დომელი ლოლიკა უნდა ამას? მას
რომ გამოცხადებინა თავი პირველ-
სავე სტატიაში, მაშინ კარგად აიხსენ-
ბოდა საქმე: მოვავრანებდი ჩემს ნა-
წარმოებს რევიზიას მასზედ 1870 წ.
და მით გათავებოდა, თორემ თავის
დაფარვით იგი იწუნებს თავსავე ბე-
რის ნახტომებით, მე მაწუნებს პასუ-

გრიმი და შემდეგ თვითონ როლის
შესრულება.

რადგან ჩვენს ტრუპას საშვალე-
ბა არ აქვს, ამის გამო ტანისამოსს
ხშირად ბაზარში ჰქირაობენ; ეს ნა-
ქარავები ტანისამოსი რაღა თქმა უნ-
და, მოხდენილი არ იქნებოდა ლორ-
ლისათვის.

ზრიმი (სახე—გაკეთებული) კარკად
ჰქონდა ბ. მესხს, მაგრამ გასაკვირველია
—რატომ გამოვიდა ის სცენაზე თავის
გაკრეკილ თმებით და არა პარკით.

რაიცა შეეხება თამაშს, სიამოვნე-
ბით შეგვიძლია დავსახვლოთ რამდენ-
იმე ადგილი, როდესაც იმან დაიპყრა
საზოგადოების სრული თანაგრძობა
და ეს თანაგრძობა ღირსეულად
დამსახურებულიც იყო ბ. მ. მესხისა-
გან. მანსაკუთრებით კარგი იყო ბ. მესხი
შემდეგ ადგილებში: როდესაც მაქა-
ველდის დაღრჩობა წარმოუდგება
თვალწინ და ხდვისაკენ მივბრუნდებით;
შემდეგ როდესაც ცოლს ელაპარაკება
და იმას კი ჰგონია, ჩემ დის-წულის
ნელლის ველაპარაკებო და ბოლოს

ხების წერით და მკითხველს ამ გვა-
რის სტატიების კითხვანდ ღროს და-
კარგით. აი რისთვის მსურდა, რომ
თავი გამოგეჩინა ბ. კორრესპონდენ-
ტო!

იგივე კორრესპონდენტი თავის თა-
ვის უბრალოდ გამართლებისათვის
ბრძანებს, რომ იგი იმაღლეს თავს
მისთვის, რომ მრავალნი გამოჩენილ-
ნი ავტორნი არ იჩენენ თავს თავისს
თხზულებებშიო; ვითომც მოპასუხეს
(ესე იგი მე) შემეძლოს მისი მაწა-
ზედ გასწორება და ვითომც იყოს
ახლა ცუდი ღრო, მეტადრე სახორ-
ციელო მთავრობაში და სხვ. და სხვ..
მს სიტყვები საკმაოდ უნდა არცხვენ-
დენ მასვე მით, რომ სხვანი ავტორ-
ნი არც კი კადრულობენ მსგავსის
შურიანის სტატიის დაწერას და მის-
თვის ღროს დაკარგვასა. ჩემს გარდა
თვითონაც კარგათ იცის, რომ მე
არა მაქვს ხასიათი მეტიჩრობისა, მაჩ-
ვენებლობისა და ლაქლასისა მკუფრო-
სებთან, რომელთაცა ევრიდები მა-
შინაც, როდესაც პირ აქეთ მკითხავენ
რასამე და მაშასადამე მე რა განმავა-
ლობა მექება და ანუ როგორ შე-
ვიძლებ მისს მიწაზედ გასწორებასა?!
ნეტავი პირ-აქეთ არ ილანდებოდეს,
თორემ ვინ გასცემს ხმას, რა მენა-
ღვლემო, ატყუოს ვისაც ატყუებს!..
რაიცა შეეხება მას, რომ იგი სწუ-
ნობს ახლანდელს ღროს უმეტესად
სახორციელა ნაწილში, იმაზედ დაი-
წყნაროს გული, ის ვერ მოესწრობა
მისს გამოცვლას და ვერც თავის მი-
მართულების აღსრულებას...

შემდეგ სწერს: „**ДЕРЖОВНО-ОБЩ.**
ВѢСТНИКЪ“-ში დაწერილი მოგონი-
ლით ცრუბუნტელობათა და სხვა და
სხვა ცილის-წამებით, დაწერილთა იმა
განზრახვით, რომ მით მაინც აღასრუ-
ლოს თავის სურვილი მთავრობის წი-
ნაზე ჩემს სამსახურზედ. მს არის სი-
კეთე და საკადრისი? იგივე კადრუ-
ლობს მის თქმას, რომ მისი პასუხის

ის სცენა, როდესაც ლორდი მაქს-
ველდს ნახავს, სცენა, რომელიც
არტისტულად წარმოგვიდგინა აქ-
ტიორმა. აქ ბ. მესხმა მართლა დაი-
მორჩილა მთელი თეატრი, რომელ-
მაც რამდენჯერმე გამოიხმო ის
ბრავოთი და ტაშის-კრით. მთელი
თეატრი აატირა იმან იმ სცენაში,
როდესაც ლორდს გამოეხატება თვალ-
წინ ყველა მოვლინებანი და პირნი,
რომელთაც ის ჰკუილამ შეაცდინეს.

ამისთანა მომენტები ხშირად ვი-
სურვოთ ბ. მესხისათვის, რადგან
მხოლოდ ამ გვარი მომენტები ამხნე-
ვებენ, ძალას აძლევენ აქტიორს,
ენერგიას აღუძრავენ და ერთგულად
ამუშავენ. და რომ ბ. მესხს მუშაო-
ბა ეჭივრება, ეს ამ დრამაშიაც ეტყო-
ბოდა. ის სცენა, როდესაც ლაქტო-
რი ვითომ—თავის გადასავალს ელა-
პარაკება ლორდს და ნამდვილ კი
გამოტყება უნდა იმისი, ბ. მესხმა
სუსტად ასრულა. ბ. მესხი კარგად
უსამუნდა ლაქტორს საუბარსა, მაგრამ
როდესაც დაიყვირებს: „ცოლის სა-

დაწერიც მე ვიყო. მე არაოდეს არ
მქონია და არც მაქვს ისეთი ხასიათი,
რომ, თუ მინდა რაიმე ვსტყვა, დავე-
მლო და ან მოვერიდო, გამოჩენი-
ლად დამიწერია და კიდევაც დავსწერ
იმაზედ, ვინც უსვენდსოთ შეწაწუ-
ხებს; თორემ მე პირველად არ დავე-
ძვრები, როგორც ნებულობს ბ.
კორრესპონდენტი თავის სტატიებში,
რომლებშიაც ხან საჩელს აწერს ხან
მეორეს და ხან მესამეს.

იმედი კი მაქვს, რომ მსგავსი საქ-
მე და შეწამება უნდა განმართოს
იმევე „**ВѢСТНИКЪ**“-ის რედაქტორმა
დაწვლილებით და არა ქარავებით,
რომ უბრალო მიმოთქმა არ იქმნეს
არც მასზედ და არც სხვანზედ.

ამას კი არ ფვარავ, რომ რადგან
მან უწოდა: ძველთა ჩვენთა მღვდელთ-
მთავართა უგუნუბნებად, ბერძნის არ-
ხიმანდრიტითა უღმრთოებად, ჩვენს
სასულიერო მთავრობას, რომელსა ში-
ნა მეც მქონდა მონაწილეობა, გა-
მოუგდელად; გამგებელთა, რომელთა
რიცხვნი ვიყავი მეცა, ანგაზრებად და
სხვა და მასთანავე იწყო რაღაც ანი-
რებულბულის ჰაზრების მიცემა და
არა იკმაყოფილა მით, რაიცა უქმნა
მან მრავალთა წარჩინებულთა და პა-
ტიოსანთა პირთა,—ამის გამო მე ვუ-
ჩივლე მას არა სახელის დამაღვით,
არამედ გამოცხადებულად, მთავრო-
ბასთან... უფრო უარესის საქმისთვის
ვიჩივლე მასზედ; მაგრამ რა გამო-
დის... „**წოჯოხეთში** ძახილი არის
და გავონება არაო“.

მს შეცვლილივე კორრესპონდენ-
ტი უწუნებს დებუტატებს აზრს სემი-
ნარიისათვის; ამაზედ უგუნურის მეტი
უარს არაფერ იტყვის; მაგრამ რომ
საქმე უწყესოდ არის ნაწარმოები
განზრახვითა ყოფილის თავსმჯდომა-
რისაგან ეს კი არ ექვემდებარება ეჭვს
და კიდევაც დარწმუნდება მკითხველი
დაკვირვებითა. მე კი ამას ვიტყვი,
რომ რადგან მას თავსმჯდომარეობისა

ყვარელი უნდა მოგეკლოა!“—ამ
სიტყვაში ჯეროვანი სისასტიკე არ
ისმოდა. მე რე სცენაში, როდესაც
ლორდი ფანჯრიდამ გაგდებს უბირებს
მილკინსს, ბ. მესხს ცოტა არ იყო
ბ. აბაშიძემ შეუშალა ხელი, რადგან
ერთობ ადრე გააშველა ისა და მილ-
კინსი. მაშა სადამე ამ სცენის სუს-
ტად ჩველა მართო ბ. მ. მესხს არ
უნდა მიეწეროს, რადგან იმას შეეძ-
ლო ნამდვილად გამოეხატა უკიდუ-
რესი სიბრახე და განჩხლება.

მთუ ჩვენ მოვიხსენებთ აქ ზოგიერთი
ნაკლულევიანება დრამის აღსრულებ-
ბაში,—მხოლოდ იმიტომ, რომ წარ-
მატება და კეთილ-დღეობა გესურს
ქართული სცენისა, რომელსაც ყო-
ველი ქართველი ხელს უნდა უწყობ-
დეს და თანაუგრძობდეს.

მთუ ჩვენ სკოლების დაარსებისათვის
ვზრუნავთ, წიგნებს ვაბეჭდინებთ,
ხალხის განათლებას ვეტიკრობთ,—ამ
გვარადვე გემართებს ზრუნვა თეატრ-
ზედაც, რადგან თეატრი საუკეთესო
კათედრაა ხალხისათვის.

და მსგავს საქმეში გარევის უფლება
ალარ ჰქონდა, მის გემოვნის წყალობა
მოგები საქმეც რომ ექნებოდათ თუ არა
მაინც რა მნიშვნელობა ექმნება! მას
მიხედება მკითხველი. მე რომ ვიხმა-
რო სხვისი უფლება, მას რა ბოლო
აქვ? მს იცის მანვე; მაგრამ ყველა
მისი მოქმედება, როგორც პირველს
სტატიაში ვსტყვი, არის განზრახული
და კლამბური, თორემ მას კარგათ
უნდა ახსოვდენ: უუწ. სინოდის გან-
წესებულებანი 17 ნოემბრიდამ და
19 დეკემბრიდამ 1869 წლისა, რომ-
ლის გამო ბლაღოჩინს ალარ აქვს
უფლება დებუტატობის და მაშასადამე
თავსმჯდომარეობისაცა, ისე როგორც
თვის მღვდელთ-მთავარს; 23 და 24 §§
სასულიერო სასწავლებლის უსტავი-
სა, რომელთა-ამებრ კრებას აქვს და-
ნიშნულნი საგანნი დასაბოლოებე-
ლად; უუწ. სინოდის განწესებულე-
ბანი 13 და 30 დეკემბრიდამ 1867
წლისა, რომლებითაც ფიცხლად აქვს
კრებას აღკრძალული მსჯელობა, გა-
რეშე იმა პარაგრაფთა; რეზოლიუცია
იმერეთის ეპისკოპოსის 2 სექტემბრი-
დამ 1873 წლისა, რომლითაც იგი
არის გამოცვლილი სასწავლებლის სამ-
მართველოს წევრებისაგან.

შემდეგ სწერს, რომ 1872 წლი-
დამევე იყო სემინარიის თაობაზედ
შეკრება ფულბისო. აი, ეს კი მარ-
თალი გამოურვივა. ამ წლის შემდეგ
დიდ-ძალი ფული შეიკრიბა, და რაი-
სად ყველა ალარ არის, ეს მანვე იცის.
მთუ სემინარიისთვის მომჭირნებოს,
შეკრიბოს იგი და სამადლობელიც
იქმნება. ამას კი ტყუის, რომ ვითომც
მხოლოდ ჩემის მახრის მღვდლებს ეთ-
ქვასთ, რომ პირველად გავონება
არის სემინარიის საქმეო; ეს კი არ
უთქვამსთ და ის კი განუცხადეს, რომ:
ზირგვლი გავონება არის ჩვენთვის—
დებუტატებისაგან თხზვის ძირთმევა
უუწ. სინოდშიო. ამ გვარივე სხვათაც
უთქვამსთ და მაშა სადამე, მართო

ამიტომაც გასაკვირველად მიგვიჩ-
ნია, რომ ჩვენი საზოგადოება ასე
გულ-გრილად ეკიდება თავის სამშობ-
ლო სცენას.

მანსაკუთრებით სამწუხაროა, რომ
გავლილ შაბათს ასე ცოტა საზოგა-
დოება დაესწრო ქართულ წარმოდგე-
ნას. ამ საქმეს ენერგიული დახმარება
ეჭივრება ამ ქამად.

ჩვენ გავიგონეთ, რომ რუსული ტრუპა-
ბა ახლა ჩვენი სცენის ხარჯით აპირებს
სულის-მოზრუნებასა და ამიტომ თან-
და-თან უმატებს თეატრის ქირასაო.
ამისთანა მდგომარეობაში ეჭივრება
საზოგადო დახმარება საზოგადო საქ-
მესა. ჩვენს ძილში იღუბება, ბატონებო,
ჩვენი ენა, ცხოვრება და გონებითი წარ-
მატების იმედი ჩვენი ხალხისა, რომე-
ლიც თქვენ გრწამთ და რომლისთვის-
საც ხელსაც არ ანძრავთ. ნუ დაი-
წყებთ წმ. მოძღვრის სიტყვებს:
„სარწმუნოება თვინიერ საქმისა მკვდარ
არს.“

ქმე.

